

Biuletyn
Informacyjno
Metodyczny

Nr 6 – Czerwiec 2002

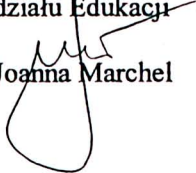
Szanowni Państwo.

Szczególnie polecamy Państwu artykuły dotyczące kształcenia modułowego w szkołach zawodowych i zachęcamy do zapoznania się ze scenariuszami zajęć w szkole podstawowej.

Specjalista koordynator
doradztwa metodycznego

mgr Grażyna Wasilewska

Naczelnik
Wydziału Edukacji

dr Joanna Marchel

II. Z BIEŻĄCYCH PRAC ZESPOŁU DORADCÓW METODYCZNYCH

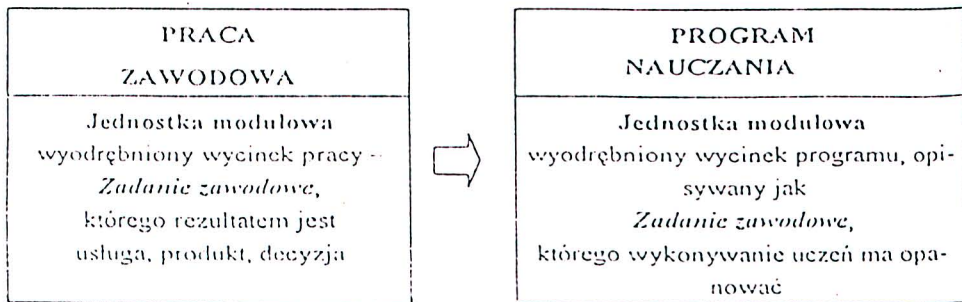
I. Kształcenie zawodowe według programów modułowych

W ostatnim czasie uczestniczyłem w spotkaniu z wybitnym specjalistą w tworzeniu programów modułowych Andrzejem Brejnakiem. Wysłuchany wykład zainspirował mnie do napisania tej publikacji, celem której jest przybliżenie tematyki kształcenia modułowego, jego założeń oraz ukazanie jego zalet w porównaniu z kształceniem tradycyjnym.

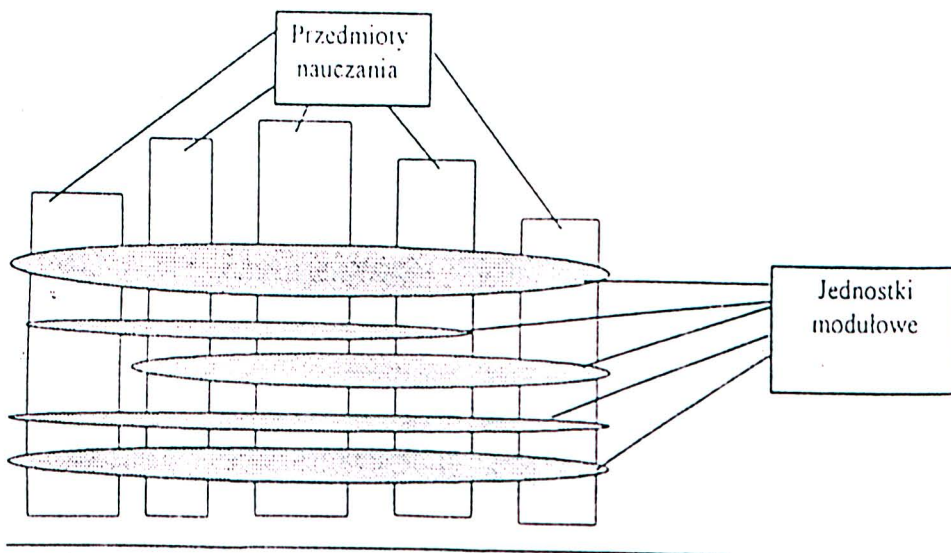
Założenia kształcenia modułowego znacznie odbiegają od założeń kształcenia tradycyjnego. Poszczególne programy kształcenia zawodowego tradycyjnego mają różny podział treści kształcenia. Stosowany przez wiele lat podział treści kształcenia zawodowego ma wypracowaną metodykę kształcenia i odpowiednie podręczniki. Wydzielenie z obszaru wiedzy i umiejętności zawodowych wyraźnych przedmiotów nauczania spowodowało, że zaczęły one żyć własnym życiem i rozwijać się przez systematyczne dorzucanie treści przez kolejnych autorów podręczników. Nauczyciele uczący poszczególnych przedmiotów i autorzy podręczników czynili wszystko, aby ich przedmiot był najważniejszy dla danego zawodu. Taki rozwój przedmiotów zawodowych spowodował kilka niekorzystnych zjawisk, takich jak:

- ciągle powiększanie treści kształconych w ramach danego przedmiotu zawodowego,
- niechętnie pozbywanie się treści nieaktualnych (np. większość podręczników stosowanych w szkołach samochodowych zawiera przestarzałe treści),
- pozostawianie treści aktualnych ale zbędnych, do których nauczyciele przyzwyczaili się przez lata powtarzania ich,
- oddalenie się treści i umiejętności kształconych w ramach danego przedmiotu od umiejętności wynikających z aktualnej analizy pracy w danym zawodzie.

Kwalifikacje potrzebne do pracy w danym zawodzie to gotowość do wykonania zestawu zadań zawodowych wynikających z analizy pracy.

Treści programu są dobierane z różnych przedmiotów (dyscyplin wiedzy) w taki sposób, aby wykształcić umiejętności potrzebne do realizacji zadań zawodowych. Relacje między przedmiotami nauczania a jednostkami modułowymi pokazano na poniższym rysunku.

Klasyyczny, dotychczasowy program składał się z przedmiotów nauczania i przydzielonej na każdy przedmiot liczby godzin. Natomiast w programie modułowym obszar edukacji przypisany do danego zawodu jest podzielony na zadania zawodowe(jednostki modułowe) z przydzieloną na każde zadanie liczbą godzin. Za pomocą każdego z tych zadań realizuje się cele dydaktyczne. Cele ze wszystkich zadań odpowiadają celom zawartym w podstawie programowej dla danego zawodu. Część jednostek, wynikająca z podstawy programowej musi być obowiązkowo zrealizowana, pozostałe jednostki modułowe realizowane w programie nauczania są wybrane spośród puli jednostek do wyboru. Jednostki modułowe można grupować w bloki tematyczne - tzw. moduły edukacji zawodowej. Można je podzielić na 3 kategorie:

1.Moduły ponadzawodowe, które wyposażają ucznia w kwalifikacje zawodowe przydatne do wywiązywania się z zadań w pracy zawodowej, związanych z funkcjonowaniem pracownika w środowisku technicznym, społecznym, organizacyjnym, prawnym przedsiębiorstwa np. kreatywność, umiejętność współpracy z zespołem, negocjacje, udzielanie pierwszej pomocy.

2.Moduły ogólnozawodowe i podstawowe dla zawodu, które wyposażają ucznia w kwalifikacje zawodowe podstawowe dla grupy zawodów lub dla zawodu szerokoprofilowego.

3.Moduły specjalistyczne, które wyposażają ucznia w kwalifikacje potrzebne do wykonywania zadań specyficznych dla zawodu wąskoprofilowego, specjalizacji zawodowej czy nawet realizacji wąskich fragmentów pracy zawodowej.

Proponowany podział na jednostki modułowe (zadania zawodowe) wydzieli z obszaru wiedzy i poszczególnych przedmiotów nauczania tylko te treści, które są konieczne do wykonania zadania zawodowego, wymaga bowiem wiedzy i umiejętności zawartych aktualnie w różnych przedmiotach nauczania, a nawet poza nimi. Zamiast „wbijania” uczniowi do głowy zapasu wiedzy teoretycznej na wszelki wypadek, bez analiz jej przydatności – wyposaża się go w wiedzę i umiejętności potrzebne do wykonania danego zadania. Pokazuje się przy tym konkretne zastosowanie opanowanej wiedzy teoretycznej, co jest o wiele bardziej motywujące, niż zapamiętywanie jej z myśli, że być może kiedyś w przyszłości się przyda.

Kształcenie modułowe jest koncepcją szkolenia zawodowego, które jest zorientowane na:

- wyuczenie niezbędnych i wymaganych umiejętności dla danego stanowiska pracy,
- elastyczne podejście do nauczania polegające m.in. na możliwości uczenia się w tempie dostosowanym do predyspozycji ucznia,
- nową rolę nauczyciela polegającą na motywowaniu, wspieraniu i poradnictwie dla uczniów,
- elastyczne dostosowywanie modułowych programów szkoleniowych do zmiennych potrzeb rynku pracy.

Kształcenie modułowe wymusza:

- konieczność innego przygotowania nauczycieli m.in. należy organizować kursy doskonalące dla nauczycieli, stosować pakiety edukacyjne – zestawy materiałów dydaktycznych dla ucznia i nauczyciela wraz ze sprawdzianami wiedzy i umiejętności,
- konieczność przygotowania infrastruktury dydaktycznej np. pracownie warsztatów szkolnych wzbogacone o sprzęt i środki dydaktyczne zgromadzone w dotychczasowych salach i pracowniach teoretycznych przedmiotów zawodowych,
- konieczność opracowania takiej organizacji zajęć aby było możliwe kształcenie zintegrowane.

Należy podkreślić, że kształcenie zawodowe według programów modułowych:

- jest oparte na rzeczywistych zadaniach zawodowych, co przybliża proces kształcenia do warunków, jakie znajdzie absolwent szkoły w pracy zawodowej,
- zachodzi w nim pełne połączenie teorii z praktyką, co powoduje, że kształcenie jest bardziej efektywne,
- wymusza stosowanie nowoczesnych metod kształcenia, zwłaszcza metod aktywizujących ucznia,
- wprowadza pomiar dydaktyczny po każdej jednostce modułowej – co zaowocuje dobrym przygotowaniem do egzaminów standaryzowanych,
- ułatwia dalszy rozwój zawodowy lub w razie konieczności – przekwalifikowanie, gdyż kształcenie i doskonalenie zawodowe będą odbywały się według takiej samej metodologii.

Przedstawione kształcenie wg. programów modułowych jest nowoczesne w skali europejskiej ponieważ obecnie głównym zadaniem instytutów kształcenia zawodowego w Niemczech jest wprowadzenie kształcenia modułowego do systemu szkolnego.

mgr inż. Mirosław Chazan – nauczyciel
przedmiotów zawodowych w ZSZ Nr 2
w Białej Podlaskiej

2. Metoda przewodniego tekstu stosowana w kształceniu modułowym.

Wprowadzane w szkołach zawodowych kształcenie modułowe wymaga prowadzenia zajęć nowoczesnymi metodami aktywizującymi. Jedną z tych metod prezentuję poniżej.

Metoda przewodniego tekstu ma zastosowanie przy kształceniu umiejętności praktycznych poprzez ćwiczenia. W tej metodzie uczeń wykonuje zadanie dokładnie przemyślane i przygotowane przez nauczyciela, ma otrzymać założony wynik, czyli zdobyć określone umiejętności. Jest to pewien rodzaj nauczania problemowego.

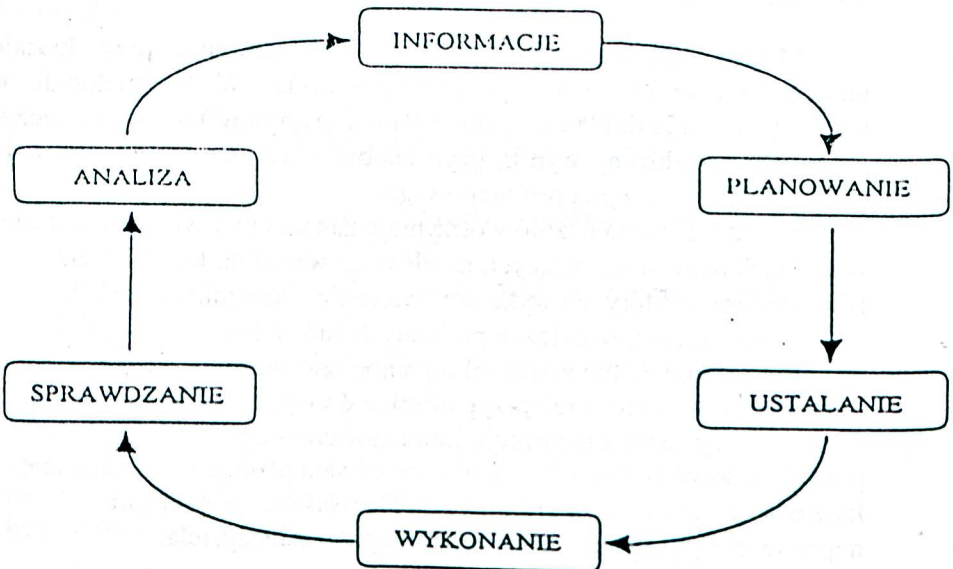
Uczeń lub grupa uczniów otrzymuje zadania praktyczne; ma dostęp do wszystkich danych dotyczących możliwości warsztatu lub wyposażenia laboratorium, w który ma wykonać ćwiczenie. Otrzymuje również informacje na temat rozwiązań podobnych zadań. Swoje zadanie uczniowie wykonują samodzielnie mając jako pomoc tzw. teksty przewodnie, tj. „pytania prowadzące” oraz przygotowane do wypełnienia formularze. Zamiast korzystania z instrukcji, która zawiera wszystkie informacje potrzebne do wykonania ćwiczenia, uczeń sam planuje jego realizację korzystając z materiałów źródłowych. Na właściwe rozwiązanie naprowadzają go pytania przygotowane przez nauczyciela.

Nauczyciel przygotowuje materiały potrzebne do wykonania ćwiczenia (teksty przewodnie) oraz materiały źródłowe (poradniki, katalogi itp.) a w czasie wykonywania zadania pomaga uczniom, gdy napotykają na trudności. Czuwa też nad takim wyborem toku postępowania, aby zadanie było możliwe do wykonania w warunkach danej pracowni lub warsztatu i nad bezpieczeństwem uczniów podczas praktycznego wykonania zadania.

Praca przebiega w sześciu fazach dotyczących:

- zbierania i analiz informacji o podobnych rozwiązaniach,
- planowania wykonania zadania,
- ustalenia zgodności planowanej obróbki z możliwościami technicznymi pracowni lub warsztatu,
- praktycznego wykonania zadania,
- sprawdzenia poprawności wykonania ćwiczenia, kontroli wyników,
- analizy sposobu wykonania pracy.

Fazy wykonania każdego zadania tworzą zamknięty cykl:

W celu bardziej przejrzystego przedstawienia metody przewodniego tekstu podaję zestaw czynności nauczyciela i ucznia w poszczególnych fazach całego zadania wykonanego tą metodą.

Faza	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia
Informacje	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowuje pytania prowadzące - Przygotowuje materiały zawierające informacje (podręczniki, poradniki, normy, instrukcje obsługi, rysunki) - Pokazuje materiały, z których uczeń powinien korzystać w czasie ćwiczenia i przypomina, jak należy z nich korzystać - Pomaga uczniowi w poszukiwaniu potrzebnych danych 	<ul style="list-style-type: none"> - Wyszukuje potrzebne mu informacje - Czyta i analizuje fragmenty materiałów zawierających informacje - Odpowiada pisemnie na pytania prowadzące
Planowanie	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowuje pytania prowadzące i tabele do wypełnienia - Przygotowuje materiały zawierające dane potrzebne do zaplanowania wykonania zadania (podręczniki, poradniki, normy, instrukcje obsługi, rysunki) - Pomaga uczniowi w poszukiwaniu potrzebnych danych 	<ul style="list-style-type: none"> - Odpowiada pisemnie na pytania prowadzące - Wypełnia przygotowane w tekturce przewodnim tabelę
Ustalania	<ul style="list-style-type: none"> - Omawia z uczniem zaproponowaną przez niego kolejność operacji w ćwiczeniu - Wskazuje ewentualne błędy w planie kolejności operacji w ćwiczeniu zaproponowanym przez ucznia - Uzgadnia z uczniem, po których operacjach należy przeprowadzić kontrolę - Informuje o wyposażeniu pracowni w maszyny i urządzenia niezbędne do przeprowadzenia ćwiczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Dyskutuje z nauczycielem na temat zaproponowanej przez siebie kolejności operacji w ćwiczeniu - Usuwa błędy w planie kolejności operacji w ćwiczeniu - Wprowadza kontrole do swojego planu operacji - Wprowadza w planie zmiany umożliwiające wykonanie ćwiczenia w warunkach wyposażenia szkolnej pracowni - Pobiera narzędzia i surowce potrzebne do wykonania ćwiczenia
Wykonanie	<ul style="list-style-type: none"> - Omawia z uczniem te operacje, w których istnieje największa możliwość popełnienia błędów - Omawia zagrożenia dla życia i zdrowia jakie mogą wystąpić podczas wykonywania ćwiczenia - Czuwa nad przebiegiem ćwiczenia, odpowiadając za bezpieczeństwo pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - Samodzielnie wykonuje ćwiczenie, przestrzegając zasad bezpiecznej pracy - Dokonuje kontroli jakości po wykonaniu poszczególnych operacji

Sprawdzenie	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowuje formularze do kontroli technicznej - Nauczyciel omawia zasady kontroli, wyjaśnia kryteria; ustala zasady kontroli koleżeńskiej. - Czuwa nad poprawnością wykonania kontroli indywidualnej i koleżeńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawia ewentualne błędy - Według przygotowanego formularza sprawdza wyniki swojej pracy - Zamienia się z kolegą formularzami i wzajemnie sprawdzają wyniki swoich prac, według tego samego arkusza
Analiza	<ul style="list-style-type: none"> - Przeprowadza pogadankę podsumowującą - Prowadzi i podsumowuje dyskusję na temat wykonanego ćwiczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Wypowiada się na temat realizacji ćwiczenia - Podaje wnioski dotyczące realizacji ćwiczenia (np. do usprawnienia, obniżenia kosztów, skrócenia czasu)

Metoda przewodniego tekstu, dzięki temu, że łączy teorię z praktyką wyjątkowo nadaje się do koncepcji kształcenia modułowego. Przy jej stosowaniu pracownia musi być wyposażona, poza sprzętem specjalistycznym, także w zestaw odpowiedniej literatury fachowej dla uczniów.

Oprac. na podst.

„Poradnik dla nauczyciela” – Andrzej Brejnak

mgr inż. Mirosław Chazan

nauczyciel przedmiotów zawodowych w ZSZ Nr 2
w Białej Podlaskiej

3. Scenariusz zintegrowanych zajęć z elementami informatyki w klasie I

Temat dnia: *Przybory szkolne.*

Działania edukacyjne:

Odczytanie fragmentu o „gumce myszce” – bohaterce z książki M. Kownackiej pt. „Plastusiowy pamiętnik”.

Wprowadzenie liter „g”, „G”. Analiza i synteza wzrokowo- słuchowa wyrazów.

Praca z komputerem- wyszukiwanie w Bibliotece rysunków (z tematu przybory szkolne), wklejanie ich do edytora tekstu, podpisywanie.

Wykonanie Plastusia z plasteliny.

Metody pracy:

Praca z tekstem. Pogadanka z pokazem, praktyczne działanie.

Zamierzenia edukacyjne:

- Wdrażanie dzieci do uważnego słuchania tekstu czytanego przez nauczyciela.
- Nauka pisania liter „g”, „G” i połączeń z tymi literami.
- Wzbogacanie słownictwa dziecka o wyrazy związane z przyborami szkolnymi oraz wyrazami wieloznacznymi np. gumka.
- Wyrabianie umiejętności modelowania kształtu trójwymiarowego z plasteliny przez lepienie Plastusia zgodnie z opisem w książce.
- Uwrażliwienie dzieci na utrzymanie ładu i porządku w miejscu pracy.
- Zapoznanie z możliwością korzystania z biblioteki w programie Claris Works, systemie MacOs.
- Doskonalenie umiejętności pisania na komputerze.

Przebieg zajęć:

Sluchanie tekstu czytanego przez nauczyciela (I rozdział książki M. Kownackiej pt., „Dlaczego nazywam się Plastus?”), ze zwróceniem uwagi na opis Plastusia.

Swobodne wypowiedzi uczniów na temat wyglądu Plastusia.

Przygotowanie stanowisk pracy i wykonanie Plastusia.

Ustawienie plastelinowych rzeźb na widocznym dla wszystkich miejscu.

Ocena prac. Uczniowie wybierają prace, których wygląd najbardziej odzwierciedla opis Marii Kownackiej. Pod tą pracą kładą swój żeton.

Porównywanie zawartości piórnika Tosi z tym, co w swoich piórnikach noszą dzieci.

Wymieniają przedmioty, które można znaleźć w piórniku Tosi, porównują z zawartością własnych. Przeliczają przybory w piórnikach, porównują czego mają najwięcej, czego najmniej.

Uczniowie dokonują analizy i syntezy wyrazu „gumka”.

Nauka pisania liter „g”, „G” (Ćwiczenia i podręcznik do kształcenia zintegrowanego WESOLA SZKOŁA)

Łączenie liter z samogłoskami.

Uzupełnianie wyrazów głoską „g”. Nauczyciel pisze na tablicy:
...umka, Ma...da, ...ąbka, kole...a, ...awron, ...awel, ...utek.

Uczniowie otwierają program Claris Works. Nauczyciel wyjaśnia gdzie znajduje się Biblioteka i do czego służy, jak z niej korzystać.

Wyszukują w Bibliotece przybory szkolne: długopis, gumka, ołówek, kredki. Wklejają obrazki do edytora tekstu i podpisują.

Korekta i ocena wykonanej pracy.

Scenariusz opracowała
mgr Maria Niedźwiedz n-I kształ.zint.
Publicznej Szkoły Podst. nr 3 w Białej Podl.

4. CICHE CZYTANIE JAKO ZAGADNIENIE METODYCZNE

W SZKOLE WSPÓŁCZESNEJ.

Rodzaje, sposoby i techniki czytania.

- Każdy człowiek umiejący czytać nieświadomie wypracowuje własny sposób czytania, wyrabia nawyki, które są na ogół trwałe. Ponadto
- posługuje się różnymi technikami czytania, dobierając je odpowiednio do rodzaju tekstu, stopnia jego trudności i celu, do którego się czyta.

Rozróżnia się dwa rodzaje czytania: czytanie integralne tzn. czytanie pełnego tekstu oraz czytanie selektywne tj. wybiórcze polegające na szybkim przebieganiu wzrokiem po tekście. Czytelnik ogranicza się w tym czytaniu do uchwycenia tylko tych informacji, które go interesują bezpośrednio.

Znamy głośny i cichy sposób czytania.

W szkole w ramach czytania głośnego stosuje się następujące formy czytania:

- czytanie głośne/ wzorowe/ nauczyciela,
- czytanie jednostkowe głośne/ indywidualne/,
- czytanie zbiorowe/ chóralne/,
- czytanie szeptem i półgłosem,
- czytanie z podziałem na role.

Czytanie głośne jednostkowe występuje na wszystkich szczeblach kształcenia. W klasach niższych umożliwia ono sprawdzenie, jak czytają dzieci, jaki jest poziom czytania poszczególnych uczniów. Okazji do czytania głośnego jednostkowego jest bardzo wiele, występują one niemal na każdej lekcji. Mogą to być teksty odczytywane w celu:

- zaprezentowania postaci utworu, jej wyglądu, zachowania, wypowiedzianych przez nią słów, uwypuklenia cech charakteru lub oceny jej przez autora,
- konfrontacji tekstu z zamieszczoną ilustracją,
- reprezentowania urywków najpiękniejszych, najweselszych, komicznych, smutnych, nastrojowych,
- wyszukiwanie opowiadań, opisów, dialogów,
- uzasadnienie słuszności swego stanowiska, wygłaszanych ocen,
- wyszukiwania odpowiedzi na pytania nauczyciela.

Są to tylko niektóre, najczęściej występujące okazje stwierdzające możliwość głośnego czytania jednostkowego.

Aby czytanie tego typu było jak najlepsze należy przede wszystkim zwracać uwagę na to:

- teksty do czytania związane były z przeżyciami i doświadczeniami życiowymi dziecka, aby zrozumiała była dla nich leksyka, a konstrukcje składniowe nie odbiegały zbyt od używanych przez uczniów,
- pielegnować zarówno znaczeniową, jak i techniczną stronę czytania,
- stosować również ćwiczenia w odczytywaniu luźnych szeregów wyrazowych o określonym stopniu trudności lub zdań nie powiązanych logicznie,
- reagować na popełniane błędy podczas czytania, systematycznie kontrolować płynność, poprawność i biegłość czytania, wdrażać uczniów do samokontroli,
- od wszystkich uczniów wymagać naturalnej, logicznej intonacji,

Należy również pamiętać o tym, by dzielić czytankę na większe części, aby w czytaniu mogła wziąć udział większa liczba dzieci. Krótkie utwory może czytać jedno dziecko.

W czasie głośnego czytania jednostkowego, wszystkie dzieci muszą uważać i patrzeć do książki. Przy czytaniu utworu artystycznego przez dziecko dobrze czytające, dzieci mogą mieć książki zamknięte, aby nauczyć się słuchać czytania.

Do podniesienia poziomu czytania jednostkowego głośnego mogą przyczynić się konkursy pięknego czytania. Konkurs czytania powinien być tak zorganizowany i przeprowadzony, aby posiadał walory wychowawcze i dydaktyczne, aby zarówno zwycięzca, jak i pozostali uczestnicy wynieśli z niego maksymalne korzyści.

Wybór utworu od czytania może być połączony z interesującymi ćwiczeniami w mówieniu, z umiejętnością uzasadniania wyboru tego właśnie utworu. Wówczas ujawniają się zainteresowania uczniów, ich wrażliwość, umiejętność reagowania nie tylko na treść, ale i piękno formy.

Czytanie zbiorowe (chóralne) występuje w programie każdej klasy. Polega ono na wspólnym chóralnym czytaniu tekstu przez wszystkich uczniów jednocześnie. Do czytania zbiorowego należy bardzo starannie dobrać utwory lub ich fragmenty oraz stosować się po dokładnym ich opracowaniu, gdy wszystkie dzieci rozumieją treść czytanego tekstu i wszystkie względnie dobrze czytają. Do czytania zbiorowego nie nadają się utwory, w których przeważają dialogi oraz fragmenty o dużym ładunku emocjonalnym, wymagające modulowania głosu i czytania wyrazistego. Stąd też przy czytaniu zbiorowym wykorzystuje się utwory lub ich fragmenty o charakterze epickim z przewagą opisu i opowiadania. Do czytania zbiorowego najbardziej nadają się utwory wierszowane, w których występuje narrator zbiorowy. Każdorazowe czytanie zbiorowe wymaga starannego przygotowania nie tylko tekstu, ale ustalenie jak będzie ten utwór czytany, w którym miejscu znajduje się akcent logiczny, jak długo należy zatrzymać się na kropce. Dzieci muszą zaczynać czytanie z jednego tonu i musi być utrzymane odpowiednie tempo czytania. Dlatego też czytanie zbiorowe może być prowadzone w ten sposób, że początkowo nauczyciel czyta z dziećmi, nadając odpowiednie tempo oraz podając właściwy ton, w miarę czytania może się wyłączyć i słuchać, czy dzieci czytają właściwie, a ingerować wówczas, kiedy popełniają błędy.

Przeciwnicy czytania zbiorowego uważają, że wypacza ono mowę dziecka. Jest to słuszne wtedy, kiedy czytanie jest źle prowadzone. Za czytaniem zbiorowym przemawiają następujące argumenty:

- 1) W początkowym etapie pokonywania trudności technicznych wpływa na poszerzenie pola czytania. Dzieci mające z tym trudności, przy powtarzaniu zdań z innymi, czują się pewniej i śmiałej wybiegają wzrokiem naprzód.
- 2) Stwarza samopoczucie pewności, zwłaszcza u uczniów nieśmiałych. Czują się mniej skrępowani, z wiarą we własne możliwości zaczynają czytać płynnie, poprawnie i biegle.
- 3) Uczniom z wadami wymowy stwarza niejako warunki konfrontacji własnego sposobu wymawiania z wymową innych, przyczynia się do eliminacji błędów przez naśladowanie poprawnego sposobu mówienia.
- 4) Wpływa korzystnie na wyrobienie właściwego tempa czytania i to zarówno u dzieci czytających zbyt szybko, jak i zbyt wolno.

- 5) Stosowane przy czytaniu utworów, w których rytm i instrumentacja głosowa pełnią określone funkcje artystyczne, czytanie zbiorowe w znacznie większym stopniu niż czytanie indywidualne eksponuje walory artystyczne tekstu, wpływa na kształtowanie wrażliwości artystycznej.

Inną formą czytania stosowaną w szkole jest czytanie szeptem lub półgłosem. Zdaniem wielu autorów między innymi J. Rytlowej, tych dwu form czytania nie należy mylić z czytaniem cichym. Czytanie szeptem lub półgłosem jest jedną z form czytania głośnego, ponieważ uruchamia aparat motoryczno – wymawianiowy, oraz słuchowy, które przy czytaniu cichym są eliminowane.

Czytanie szeptem wpływa na podwyższenie jakości czytania głośnego i zrozumienie treści tekstu. Posiada ono tę zaletę, że pozwala na równoczesne czytanie tekstu przez wszystkich uczniów, umożliwiając im zachowanie indywidualnego tempa czytania. Jednak nie należy go nadużywać dlatego, że stwarza pozory czytania cichego, co przyczynia się do opóźnienia czytania cichego ze zrozumieniem, czytania tylko za pomocą wzroku.

Czytanie szeptem lub półgłosem może być prowadzone zarówno wtedy, gdy dzieci mają zapoznać się z ogólną treścią utworu, jak i wtedy będą szukały odpowiedzi na postawione przez nauczyciela zagadnienia lub będą się przygotowywały do czytania głośnego.

W odniesieniu do czytania głośnego stosuje się następujące terminy:

- czytanie płynne
- czytanie poprawne
- czytanie biegle
- czytanie wyraziste

Czytanie płynne jest to czytanie całymi wyrazami, a nie głoskami lub sylabami. Polega ono na dążeniu do czytania grupami wyrazów lub zdaniami. Może ono być powolne, ale równomierne, z utrzymaniem właściwego tempa, bez zbędnego zatrzymywania się przed trudniejszymi wyrazami, a nawet ich częściami, bez „chwywania oddechów” w połowie wyrazów.

Czytanie głośne powinno być także poprawne. Poprawność czytania zależy również od dokładności w spostrzeganiu liter, jak również od umiejętności wiązania bezpośredniego obrazu z jego znaczeniem. Najwięcej błędów w zakresie poprawności występuje wtedy, kiedy dziecko nie jest zainteresowane czytaniem bądź to z powodu zmęczenia, bądź z braku pozytywnej motywacji. Wówczas występują takie błędy jak: „zmiana liter w wyrazie, zmiana sylab, opuszczanie liter i sylab, wyrazów, a nawet całych zdań. Poprawne czytanie łączy się ściśle z poprawnością mówienia, dlatego przy czytaniu poprawnym, należy troszczyć się o poprawność dykcji, która polega na właściwym, tzn. zgodnym z zasadami ortofonii polskiej wymawianiu głosek w wyrazach.

Inna cecha czytania głośnego- to czytanie biegle.

Czytanie biegle łączy się z właściwym akcentowaniem logicznym wyrazów w zdaniu w zależności od tego, na jaki element treści pragnie zwrócić się uwagę, co należy w tym zdaniu podkreślić i uwypuklić przez właściwe zastosowanie akcentu logicznego. Warunkiem czytania biegłego jest przede wszystkim rozumienie treści tekstu. A zatem musi ono być dostosowane do możliwości umysłowych czytającego.

Każdy tekst wywołuje w osobie czytającej i słuchającej określone uczucia. Dobrze, gdy czytający potrafi je oddać głosem, wtedy można mówić o czytaniu wyrazistym. Dzięki niemu uczniowie silniej przeżywają utwory, lepiej je rozumieją i stają się podatni na ich wychowawcze oddziaływanie.

Czytanie wyraziste polega na:

- zachowaniu wyraźnej, poprawnej, bezbłędnej dykcji,
- zachowaniu pauz gramatycznych, logicznych i psychologicznych,
- przestrzeganiu odpowiedniej intonacji,
- zastosowaniu odpowiedniego tempa,
- właściwej modulacji głosu,
- zachowaniu rytmu.

Osiągnąć je można jedynie w oparciu o dobre rozumienie czytanego tekstu, ponieważ tylko rozumiejąc sens zdań można wypowiedzieć je głośno, z właściwą intonacją.

J. Rytłowa słusznie podkreśla, że czytanie wyraziste może wyrosnąć na gruncie pozostałych cech, takich jak: płynność, poprawność, biegłość i równoległe z nimi rozwijać się w szkole, osiągając coraz wyższy poziom.

Drugim sposobem jest czytanie ciche. Polega ono bezpośrednio kojarzeniu odpowiedników wyobraźniowych pisma i druku z wyobrażeniami znaczeniowymi, tj. wyobrażeniem rzeczywistości pozajęzykowej z pominięciem głośnego wymawiania wyrazów. Technika poprawnego cichego czytania polega na czytaniu tekstu wyrazami i częsteczkami wyrazów wyłącznie wzrokiem, z zamkniętymi ustami, bez poruszania wargami.

J. Rytłowa w odniesieniu do czytania cichego stosuje następujące kategorie:

- czytanie ciche wyrazów, wyrażeń i zdań dobrze opanowanych w czytaniu głośnym,
- czytanie ciche ukierunkowane przez stawianie problemów ułatwiających właściwe czytanie ciche,
- czytanie ciche jako metoda pracy.

J. Chylińska przyjęła następujący podział cichego czytania: czytanie „zeptem”, czytanie „w myśli”, czytanie „wzrokiem”.

Jest to oczywiście podział umowny, gdyż wzrok i myśli są niezbędne w każdym czytaniu, niezależnie od rodzaju, sposobu, bądź techniki czytania.

Jak łatwo zauważyć J. Chylińska, w przeciwieństwie do J. Rytłowej i wielu innych autorów, czytanie szeptem zalicza do form cichego czytania, a nie głośniego.

Jej zdaniem czytanie szeptem odbywa się wtedy, gdy wymawiamy cicho poszczególne czytane słowa lub gdy czytaniu towarzyszą cząstkowe ruchy warg i języka. Odbywa się wtedy całkowita lub częściowa artykulacja. Tempo czytania szeptem, podobnie jak czytania na głos ograniczone jest wymaganiami mowy.

Czytanie „w myśli” polega na tym, że osoba czytająca nie artykułuje poszczególnych czytanych słów, lecz „wymawia” je w myśli w całym lub tylko częściowym ich brzmieniu. Czytanie tym sposobem jest szybsze niż czytanie szeptem.

Czytanie „wzrokiem”, to „przebieganie” wzrokiem po kolejnych wierszach tekstu. W czasie owego „przebiegania” następuje bezpośrednio kojarzenie słów z ich odpowiednikami znaczeniowymi. Czytanie „wzrokiem” jest zaawansowaną formą cichego czytania.

Szybkie czytanie charakteryzuje się tym, że w czasie jego trwania doceniane jest i wykorzystana właściwość procesu czytania polegająca na natychmiastowej percepcji fragmentów tekstów.

Technika szybkiego czytania nie wymaga żadnych mechanicznych urządzeń, skomplikowanych pomocy usprawniających proces czytania. Odnosi się ona tylko do czytania cichego. W tym sposobie czytania istotną przeszkodę w zwiększeniu szybkości czytania stanowi jednak nawyk artykulacji, ponieważ wiele osób czytając tradycyjnie „słowo po słowie” przyzwyczało się do „słyszania” każdego słowa.

Umiejętność szybkiego czytania nie jest przypisana wyłącznie ludziom o wyjątkowych predyspozycjach psychofizycznych. Każdy, kto poznał i posługuje się tradycyjną techniką czytania, może zdobyć umiejętność szybkiego czytania. Nauki szybkiego czytania nie należy jednak wprowadzać do nauczania początkowego, nie zaleca się jej czytelnikom poniżej 13 roku życia.

Podobnie jak w czytaniu integralnym, tak i w czytaniu selektywnym istnieją różne sposoby i techniki czytania:

- czytanie selektywne (wybiórcze), polega na wyszukiwaniu pewnych słów lub zdań, które szczególnie interesują czytelnika. Zdarza się często, że czytelnik jest zainteresowany jakimś tematem, lecz nie umie dokładnie sprecyzować, jakich informacji szuka w tekście. Wtedy przebiega wzrokiem po tekście i zatrzymuje się tylko na zdaniach - kluczach lub słowach. Są to na ogół podmioty bądź orzeczenia w zdaniach. Wśród najczęściej spotykanych technik w czytaniu selektywnym spotyka się czytanie „po przekątnej”, które polega na przebieganiu wzrokiem od lewego górnego rogu strony w dół ku prawemu. Inna technika tzw. „wirówka”, to przebieganie po tekście wzrokiem w dolnym kierunku linią łamaną tzw. Zygzakiem i zatrzymywanie się na słowach - kluczach. Dość powszechnie znana i stosowana jest technika „ślalomowa”,

polegająca na przejściu wzrokiem przez stronę z tekstem, łagodnymi lukami i wychwyceniu słów - kluczy. Wreszcie znana, lecz ciesząca się mniejszym powodzeniem jest „wyspowa” technika czytania selektywnego, która polega na wybiórczym postrzeganiu grup słów w różnych partiach tekstu. Technika ta służy głównie szukaniu w tekście zdań - kluczy.

Zdarza się, że czytanie selektywne utożsamiane jest z techniką szybkiego czytania. Tymczasem są to różne rodzaje czytania i służą różnym celom.

Referat opracowała *mgr Bernardeta Mikolajczak*

Bibliografia

1. Andersen L.: Ciche czytanie w świetle badań psychologicznych i pedagogicznych, Warszawa – Nasza Księgarnia
2. Chylińska J.: Szybkie czytanie, Warszawa 1984, WSiP
3. Kien H.: Ciche czytanie w szkole, Warszawa 1967, Wspólna Sprawa
4. Rytłowa J.: Czytanie w szkole. Klasy I-IV, Warszawa 1971, PZWS
5. Warsicka A.: Stopień opanowania cichego czytania a niepowodzenia dziecka w nauce szkolnej, UAM Poznań 1977, Psychologia-Pedagogika
6. Zborowski J.: Początkowa nauka czytania, Warszawa 1959, PZWS

5. Czytanie głośne a czytanie ciche.

Z treścią czytanego tekstu zapoznajemy się czytając cicho, głośno lub słuchając czyjeś czytania. Czytanie ciche pojmowane jako czytanie „dla siebie” zaspakaja potrzeby indywidualne, natomiast czytanie głośne - potrzeby społeczne.

Z analizy procesu czytania cichego oraz głośnego wynika, że obie te formy czytania różnią się między sobą w sposób zasadniczy.

Czytanie ciche jest procesem krótszym i prostszym. Natomiast proces czytania głośnego jest dłuższy i bardziej skomplikowany. Wymaga dodatkowych umiejętności tzn. szybkiego rozpoznawania znaków, kojarzenia ich z dźwiękami, ćwiczenia organów głosowych w jasnym i wyraźnym ich odtwarzaniu, regulacji odtwarzania poprzez modulację głosu. Przystankowanie i odpowiednie pauzy.

Między czytaniem cichym a głośnym istnieją także różnice dotyczące wzrokowego spostrzegania tekstów i semantycznej strony czytania, a więc właściwości wspólnych obu wymienionym procesom czytania.

Przy czytaniu cichym pole postrzegania jest szersze niż przy czytaniu głośnym, bo nie jest ograniczone koniecznością analizowania i dźwiękowego odtwarzania każdego słowa. Dzięki temu mniejsza jest ilość przerw spoczynkowych w wierszu, gdyż oko przy czytaniu cichym nie uzależnione tempem czytania, postrzega większe jednostki. Również czas trwania przerw spoczynkowych przy czytaniu cichym jest krótszy niż przy głośnym. Ruchy wsteczne, jak i ruchy zwrotne oka w czytaniu cichym w zasadzie nie wykazują wyraźnej różnicy. Ilość ruchów wstecznych wyznacza rytm obu form czytania. Jednak przy czytaniu cichym jest on bardziej regularny, bo oko posuwając się szybko naprzód obejmuje większe całości myślowe, a przy głośnym oko dostosowuje rytm do tempa wymawiania słów.

Wymienione różnice w zakresie wzrokowego spostrzegania w procesie czytania wyraźnie przemawiają na korzyść czytania cichego, a tym samym rzutują na rozumienie sensu czytanego tekstu.

Mechanizm poprawnego cichego czytania polega ujmowaniu znaczenia fragmentów tekstu wyłącznie wzrokiem z zamkniętymi ustami, bez szeptania, czytania półgłosem, mruczenia czy poruszania ustami. Taka technika czytania pozwala szybciej ogarnąć treść czytanego tekstu i lepiej wniknąć w jego sens. W czytaniu głośnym proces ten jest utrudniony, ponieważ w tej formie czytania dokonuje się analiza tekstu nie tylko od strony treści, lecz i od strony formy. Czytający zwraca więc uwagę zarówno na treść tekstu, jak i jego stronę językową, na poprawne

odezycanie tekstu uwzględniające akcentowanie, interpunkcję, wymowę poszczególnych wyrazów i zdań. Tróška poprawne odezycanie tekstu, z właściwą intonacją i modulacją głosu utrudnia w pewnym stopniu wniknięcie w jego treść. W cichym czytaniu nie ma tego rodzaju przeszkód hamujących zrozumienie, a uwaga czytającego skupiona jest prawie wyłącznie na samej treści. Analiza formy dokonuje się jedynie po to, by pomóc w zrozumieniu treści, sensu czytanego tekstu.

Najistotniejszą cechą różniącą czytanie głośne i ciche jest element słuchowo-dźwiękowy występujący tylko przy czytaniu głośnym.

Czytanie głośne obejmuje, jak gdyby dwa rodzaje czytania: Czytanie wzrokowe i czytanie głosem. Przy czytaniu głośnym u początkującego czytelnika istnieje ścisły związek między ruchami oka, a aparatem artykulacyjnym. Oko słowo dopiero wtedy, gdy głos je wypowie. U zaawansowanego czytelnika podczas czytania głośnego oko wyprzedza głos tzn. że w chwili gdy wybrzmiewa on dany wyraz, sylabę, oko wybiega naprzód do następnego wyrazu tworząc tzw. „rozstęp wzrokowo-słuchowy.”

Dokładne badania dotyczące „odstępu” czasu między widzeniem a mówieniem w trakcie czytania przeprowadził G. T. Buswell. Odstępy te nie są wartością jednakową i stałą dla wszystkich osób czytających, lecz zmieniają się w zależności od stopnia sprawności czytania danej osoby. Osoby, które mają wprawę w czytaniu na głos, znacznie wyprzedzają wzrokiem swój głos. Wyprzedzenie to dochodzi do jednego wiersza druku lub 6-8 słów i trwa około 2 sekund.

W procesie czytania ważne jest nie tylko prawidłowe rozpoznawanie, nazywanie i dźwiękowe odtwarzanie poszczególnych słów. Ważna jest również szybkość wykonywania tych czynności.

W pierwszym roku nauki szybkość czytania cichego jest równa szybkości czytania głośnego, ale z czasem czytanie ciche staje się coraz szybsze i znacznie wyprzedza głośne.

Zachodzi zatem pytanie: Czy możliwe jest opanowanie cichego czytania bez udziału jako ogniwa pośredniego w tym procesie, czytania półgłosem, szepciami i poruszania wargami? Zdania metodyków na ten temat są podzielone.

H. Kien stwierdza, że w początkowym okresie nauki czytania i pisania prawie u wszystkich dzieci, przy stosowaniu metody wyrazowej jak i zdaniowej występuje czytanie szepciami. Ta naturalna skłonność dzieci do zachowania dźwiękowego obrazu zdania znacznie szybciej mija przy stosowaniu metody zdaniowej niż wyrazowej.

Podobne stanowisko zajmuje J. Zborowski. Jego zdaniem czytanie szepciami należy traktować jako zjawisko zupełnie prawidłowe, jako formę przejściową od czytania głośnego do czytania wzrokowego.

Natomiast G. L. Anderson zgadzając się, że w początkowym okresie nauki czytania dziecko musi nauczyć się kojarzyć symbole z dźwiękami, podkreśla jednocześnie, że od początku słowo „czytać” powinno kojarzyć się dzieciom z otrzymaniem pojęcia za pomocą symboli, a nie z analizowaniem symboli w celu tłumaczenia ich na dźwięki. Bezdźwięczne ruchy warg pomagają skupić uwagę na brzmieniu słów, a nie na ich sensie i w tym tkwi zasadniczy błąd takiego postępowania.

J. Rytłowa uważa, iż akceptowanie szeptu i ruchu warg prowadzi do całkowitego wyeliminowania z młodszych klas szkoły podstawowej właściwego cichego czytania. By temu zapobiec należy od pierwszych lekcji równoległe z czytaniem głośnym kształtować umiejętność czytania cichego polegającego na bezpośrednim kojarzeniu obrazu wzrokowego z jego znaczeniem.

Kiedy zatem można mówić o umiejętności efektywnego poprawnego czytania?

Bardzo trafnie określa to J. Zborowski „umieć czytać znaczy rozumieć pewien tekst, a umieć dobrze czytać, znaczy uchwycić treść w możliwie najkrótszym czasie.”

W wyniku badań nad czytaniem ustalono, że:

- stopień rozumienia sensu czytanego tekstu jest regulatorem zarówno szybkości jak i poprawności czytania;
- wzrostowi szybkości czytania towarzyszy wzrost zrozumienia tzn., że czytanie szybko pomaga lepiej wniknąć w treść, niż czytanie powolne;
- szybsze rozpoznanie tekstu, pełniejsze rozumienie jego sensu oraz lepsze tempo osiągamy przy czytaniu cichym, a nie głośnym.”

Tak więc szybsze jest czytanie ciche, zawiera ono tylko jeden rodzaj czytania: czytanie wzrokiem. A ponieważ z szybkością idzie w parze rozumienie treści czytanego tekstu, dlatego czytanie ciche zdecydowanie góruje nad czytaniem głośnym. Mając tę świadomość słusznie zatem dziwić może fakt wyraźnego faworyzowania w naszych szkołach czytania głośnego, a pomijanie w dużej mierze cichego czytania, które jest nie tylko bardziej przydatne w życiu codziennym, ale sam proces czytania cichego jest prostszy, szybszy i dający pełniejsze, lepsze zrozumienie treści.

Czytanie głośne jest niezmiernie ważne i niezbędne przede wszystkim w początkowym okresie nauki, kiedy dziecko przyzwyczajone do przyswajania wyobrażeń za pomocą sluchu przechodzi do nowego sposobu zdobywania wiadomości za pośrednictwem wzroku, czyli drogą czytania. Również forma czytania głośnego powinna być pielęgnowana przez wzgląd na społeczną funkcję jaką pełni. Wałory estetyczne i artystyczne utworów, szczególnie poczci wzrastają, gdy do znaczenia słów dołącza się ich brzmienie. Jednakże wartości takie można osiągnąć tylko wówczas, gdy czytanie głośne jest poprawne, płynne, biegle i wyraziste. Dlatego na pewno inaczej odczuwamy i przeżywamy jakiś utwór poetycki.

gdy czytamy go cicho, tylko „dla siebie”, a inaczej, gdy wygłaszamy uwzględniając elementy uczuciowe i estetyczne lub gdy słuchamy recytacji. Z tych też względów szkoła nie może rezygnować z czytania głośnego, ale z drugiej strony nie może go też uważać za jedyną formę nauki.

W miarę jednak przechodzenia dzieci do klas starszych, gdzie muszą wykazać się samodzielną pracą z tekstem, znaczenie czytania głośnego coraz bardziej spada na korzyść czytania cichego. W życiu codziennym dorosły człowiek posługuje się najczęściej czytaniem cichym, a z umiejętności czytania głośnego korzysta bardzo rzadko. Ostatecznym i największym celem nauki czytania w szkole powinno być opanowanie przez uczniów umiejętności cichego czytania ze zrozumieniem.

Referat opracowała *mgr Bernardeta Mikołajczak*

6. Mini – Gimnastyka w Szkole Podstawowej Nr 9 w Białej Podlaskiej.

Szkoła nie jest w stanie zapewnić pełnej kontroli rozwoju wychowanków. Ma jednak możliwości wyposażyć ich w niezbędne wiadomości i umiejętności, które wzbudzą w nich potrzebę aktywności. Sportowe formy ćwiczeń ruchowych są sprawdzianem wartości młodego człowieka, dając mu możliwość samokontroli i prowadząc do autoedukacji – spełniają więc ważne funkcje systemu wychowania i kształcenia.

Gimnastyka to podstawowa szkoła ruchu. Za ojców gimnastyki uważa się starożytnych Greków. To oni dążąc do osiągnięcia idealnej symetrii między ciałem a duchem, uznali, że doskonaleniu umysłu powinny towarzyszyć ćwiczenia fizyczne. Samo słowo gimnastyka wywodzi się od greckiego „gymnos” (nagi), była ona jednak znana nie tylko Grekom. Uprawiano ją także w starożytnej Persji, Chinach i Indiach.

Dzisiaj wyodrębniamy cztery zasadnicze kierunki gimnastyki : gimnastyka podstawowa, sport gimnastyczny, gimnastyka pomocniczo – specjalna, gimnastyka lecznicza. W sporcie gimnastycznym wyróżniamy następujące dyscypliny: gimnastykę sportową, akrobatykę sportową i gimnastykę artystyczną. Gimnastyka sportowa ma na celu dalsze doskonalenie ogólnego rozwoju fizycznego (na bazie gimnastyki podstawowej) i opanowanie wysokiej

specjalizacji w typowych ćwiczeniach dla tego rodzaju gimnastyki. Za główny cel w pracy z dziećmi uczęszczającymi na zajęcia do naszej sekcji stawiamy wszechstronny rozwój organizmu oraz jak najlepsze (na miarę indywidualnych możliwości każdego dziecka) opanowanie techniki podstawowych ćwiczeń gimnastycznych.

Gimnastyka niezmiennie zaspokaja pragnienie, by być równocześnie sprawnym, zwinnym i silnym oraz imponować piękną sylwetką. Kształtuje także postawy i charaktery, uczy dyscypliny, sportowego współzawodnictwa, koleżeństwa i przyjaźni. Pozostaje na długie lata wspaniałą, zdrową i bez przerwy uprawianą formą aktywności fizycznej.

Nieustanne i szybkie tempo zmian zachodzącym w środowisku otaczającym człowieka, odbija się na nim w sposób niekorzystny. Wśród dzieci i młodzieży najczęściej uwidacznia się to w postaci nerwic i wad postawy. Wiemy, że wszelkie formy ruchu, czy to rekreacyjne czy też specjalistyczne, kierowane umiejętną ręką nauczyciela – trenera w sposób idealny przeciwdziałają tym schorzeniom.

Szkola podstawowa powinna zbudować fundamenty powszechności kultury fizycznej. Im młodszy jest nasz wychowanek, tym łatwiej wyrabiać u niego nawyki, które w przyszłości wprowadzą go na boiska, pływalnie oraz zwiążą trwale z aktywnym życiem sportowym. Gimnastyka jako najprostsza forma ruchu jest w stanie rozbudzić zamiłowania do ćwiczeń ruchowych, wpłynąć na prawidłowy rozwój organizmu, wzmocnić go oraz zahartować.

Co skłoniło nas do propagowania mini - gimnastyki wśród uczniów klas młodszych:

- zaniepokojenie stanem zdrowia dzieci, zwiększającą się plagą wad postawy, zaburzeń w rozwoju i przemianie materii.
- zmniejszenie ilości czasu niekontrolowanego, wykorzystywanego na zorganizowane zajęcia ruchowe.
- zrzeczanie przez kluby sportowe (również UKS - y) uczniów najsprawniejszych oraz z klas starszych.
- brak możliwości uczestniczenia tej grupy dzieci w rywalizacji sportowej.
- mała ilość sportów dostępnych dla uczniów klas młodszych.
- małe potrzeby lokalowe i materialne do prowadzenia zajęć z gimnastyki.
- możliwość kształtowania nowych i trwałych nawyków aktywnego trybu życia wśród najmłodszych.

Pragniemy przedstawić sposób na powstanie sekcji mini - gimnastyki w szkole podstawowej, która tworzy nowy klimat i świetną atmosferę wokół zadań wychowania fizycznego.

W okresie gdy masowo powstawały UKS-y , zarejestrowany został w 1995r. UKS „Jagiellończyk” (pierwotnie pod nazwą UKS „SKS – Dziewiątka” przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Białej Podlaskiej), pierwszym Prezesem Klubu był p. P.Malesa. Zarząd klubu wystąpił wówczas do Polskiego Związku

Gimnastycznego o pomoc, dzięki czemu dostaliśmy sprzęt sportowy. Również dzięki ich uprzejmości otrzymaliśmy fachowe materiały szkoleniowe oraz zaproszenia na ogólnopolskie kursy i konferencje, z których korzystamy do dnia dzisiejszego. Doskonalimy tam swoją wiedzę z zakresu teorii i metodyki gimnastyki, oglądaliśmy pokazy młodych gimnastyków szkolonych przez najlepszą polską kadrę.

Pierwsza sekcja mini – gimnastyki powstała przy naszym Klubie w 1998 roku z inicjatywy p.mgr Małgorzaty Denisiuk (głównego inspiratora całego przedsięwzięcia). Dzisiaj zajęciami obejmujemy wszystkich chętnych uczniów, stwarzając warunki do zaspokojenia potrzeb każdemu według jego możliwości (grupy na różnym poziomie). Zajęcia służą rozwojowi organizmów dzieci oraz pobudzają sprawność ogólną i specjalistyczną. Jednocześnie wspierają proces krystalizacji osobowości młodocianych zawodników. Od 1999 roku dzieci wyjeżdżają na obozy sportowe organizowane przez P.Z.Gimnastyczny. Stanowią one doskonałą okazję do podejmowania pracy nad kształtowaniem zainteresowań sportowych, podnoszeniu na wyższy poziom sprawności fizycznej.

Systematyczne wyjazdy na kursy szkoleniowe, obozy sportowe, przyczyniły się do nawiązania współpracy z innymi Uczniowskimi Klubami Sportowymi, gdzie również rozwija się mini –gimnastyka. Będąc w stałym kontakcie z P.Z.G. otrzymaliśmy kolejne pomoce do zajęć (materace, odskocznie, ławeczki gimnastyczne, matę-ścieżkę gimnastyczną). Jesteśmy zapraszani na zawody sportowe, na których odnosimy sukcesy drużynowe jak i indywidualne.

Braliśmy udział w:

Lublin 1998 – Wojewódzkie Zawody w Gimnastyce Sportowej UKS-ów

Garwolin 1999 – Zawody w Gimnastyce Sportowej UKS-ów

Garwolin 1999 – Ogólnopolskie Zawody w Gimnastyce Sportowej UKS-ów

Garwolin 2002 – Otwarte Zawody Mazowsza UKS-ów w Gimnastyce Sportowej i Wieloboju Drużynowym Dziewcząt

Od 1999 roku organizujemy wewnątrzszkolne zawody gimnastyczne. Udział w zawodach sprawia dzieciom bardzo dużą radość i satysfakcję, gdyż mogą pokazać to czego się nauczyły, rywalizować z innymi nie będąc najlepszymi czy też najstarszymi w szkole.

Działamy niedługo, bo zaledwie 3 lata. Nasze zajęcia cieszą się zainteresowaniem dzieci, a my jesteśmy zadowoleni z dotychczasowych ich osiągnięć. Wierzymy, że nasze działania sprzyjają rozwojowi fizycznemu, kształtują postawy i charaktery najmłodszych, uczą ich dyscypliny, koleżeństwa i przyjaźni. Sprawiają, że gimnastyka jako sport i rekreacja stają się powoli w naszym środowisku czymś normalnym.

Zachęcamy nauczycieli do organizowania sekcji mini- gimnastyki sportowej. Nie ma tu ograniczeń lokalowych czy sprzętowych, wystarczą dobre chęci. My ze swojej strony służymy pomocą i radą.

III. BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA w BIAŁEJ PODLASKIEJ.

1. DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Działalność Biblioteki Pedagogicznej w Białej Podlaskiej jest procesem planowym, przemyślanym opierającym się na zasadach celowego doboru gromadzonych materiałów, dobrze opracowanej i czytelnej informacji, właściwej organizacji udostępniania zbiorów, prowadzeniu działalności dydaktyczno-metodycznej, nawiązywaniu współpracy w szerokim zakresie.

Gromadzenie zbiorów: biblioteka gromadzi materiały pod kątem potrzeb czytelników oraz środowiska lokalnego w miarę możliwości finansowych placówki. Gromadzenie zbiorów odbywa się przez zakup, wymianę dubletów innych bibliotek, przydziały oraz dary wydawnictw, osób prywatnych, instytucji państwowych, fundacji i stowarzyszeń.

Biblioteka Pedagogiczna w Białej Podlaskiej jest aktywnym ogniwem procesu realizacji zadań edukacyjnych związanych z realizacją reformy systemu edukacji. Gromadzi aktualną literaturę i inne materiały dotyczące reformy systemu edukacji, wdrażanych zmian w oświacie.

- programy nauczania zatwierdzone przez ministra edukacji
- podręczniki ucznia
- książki pomocnicze dla nauczyciela
- materiały dotyczące integracji międzyprzedmiotowej
- zeszyty Biblioteczki Reformy MEN
- literaturę dla oświatowej kadry kierowniczej

- aktualne akty prawne z zakresu prawa administracyjnego, ustaw polskich, ustawy o systemie oświaty, Karty Nauczyciela i in.
- dostępne publikacje związane z awansem zawodowym nauczycieli
- zbiory audiowizualne i multimedialne wspomagające nauczycieli w realizacji treści programowych
- czasopisma poruszające aktualne problemy oświaty
- programy edukacyjne TERM
- programy edukacyjne Nowa Szkoła
- materiały dotyczące systemów edukacyjnych i innych zagadnień związanych z przygotowaniem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

Opracowanie właściwie przygotowanej informacji.

- opracowanie pozyskanych zbiorów w programie komputerowym Biblioteki Narodowej MAK
- wykorzystanie baz danych Przewodnika Bibliograficznego, Bibliografii Zawartości Czasopism – możliwość przygotowania zestawień bibliograficznych z wykorzystaniem materiałów własnych oraz baz danych Biblioteki Narodowej.
- informacje prezentujące dorobek biblioteki prezentowane na spotkaniach dyrektorów szkół oraz spotkaniach nauczycieli podczas konferencji metodycznych
- eksponowanie treści dotyczących reformy systemu edukacji w katalogach, kartotekach, Biuletynie Nowości, gablotach wystawienniczych.
- opracowanie informacji o nowościach biblioteki z krótkimi adnotacjami
- organizacja wystaw tematycznych adresowanych do szerokich kręgów czytelniczych
- współpraca z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Białej Podlaskiej w zakresie bieżącej informacji związanej z reformą systemu edukacji.

Udostępnianie zbiorów

- udostępnianie zbiorów możliwie największej liczbie użytkowników
- poznanie czytelniczych i bibliotecznych potrzeb czytelników oraz środowiska lokalnego poprzez rozmowy indywidualne, przeprowadzone ankiety i sondaże
- przysposobienie czytelników w zakresie umiejętności korzystania z informacji i zbiorów bibliotecznych
- udostępnianie zbiorów w czytelnicy
- udostępnianie zbiorów na zewnątrz biblioteki
- udostępnianie zbiorów przez wypożyczalnię międzybiblioteczną

Działalność dydaktyczna – metodyczna skierowana na popularyzację książek, czasopism, zbiorów specjalnych oraz właściwego wykorzystania warsztatu informacyjnego.

- instruktaż metodyczny i merytoryczny udzielany nauczycielom bibliotekarzom szkolnym
- praca indywidualna z użytkownikiem polegająca na bezpośredniej rozmowie, informacji dotyczącej umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji
- zajęcia grupowe organizowane pod kątem potrzeb nauczycieli i uczniów różnego typu szkół zachęcające do korzystania ze zbiorów i źródeł informacji znajdujących się w bibliotece, kształtujące możliwości i formy kontaktu młodzieży z biblioteką oraz pozytywne nastawienie użytkowników wobec literatury i czytania
- wspomaganie nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych w organizowaniu wystaw i imprez szkolnych – w miarę możliwości

Współpraca biblioteki w szerokim zakresie

- współpraca z poszczególnymi szkołami i placówkami oświatowymi
- współpraca z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Białej Podlaskiej
- współpraca z wydawnictwami w szerokim zakresie
- współpraca z organami samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego w zakresie pozyskiwania publikacji
- współpraca z Zarządem Krajowej Sekcji Bibliotekarskiej przy Zarządzie Głównym ZNP w Warszawie, Zarządem Okręgowej Sekcji Bibliotekarskiej przy Lubelskim Zarządzie Okręgu ZNP w Lublinie
- współpraca z Miejską Biblioteką Publiczną w Białej Podlaskiej
- udział nauczycieli bibliotekarzy biblioteki pedagogicznej w naradach nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych, wymiana doświadczeń, analiza potrzeb i oczekiwań
- udział nauczycieli bibliotekarzy w konferencjach metodycznych, zapoznawanie się z potrzebami i oczekiwaniami informacyjnymi nauczycieli

Obserwujemy systematyczny wzrost zainteresowania czytelników zbiorami biblioteki jak również wykorzystaniem warsztatu informacyjnego przygotowywanego pod kątem potrzeb i oczekiwań zainteresowanych.

Badania ankietowe przeprowadzone wśród czytelników naszej biblioteki wskazują, że zgodnie z oczekiwaniami gromadzone są zbiory biblioteki oraz właściwie przygotowywany warsztat informacyjny.

Opracowanie
Bogusława Misiejuk
Biblioteka Pedagogiczna
w Białej Podlaskiej

2. Autorski plan zajęć edukacji czytelniczej i medialnej dla klas IV-VI szkoły podstawowej, prowadzonych przez nauczycieli bibliotekarzy Biblioteki Pedagogicznej w Białej Podlaskiej.

Podstawa programowa : Rozporządzenie MEN z dnia 15.02.1999r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego
Dz.U nr 14 z dn. 23.02.1999r. poz.129

Lp	Temat zajęć	Cel ogólny	Cele operacyjne – uczeń potrafi	Metody pracy	Pomoce dydaktyczne	Czas zajęć
1.	Witamy w Bibliotece Pedagogicznej	Przedstawienie możliwości korzystania ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej	wybrać czasopismo z półki i odłożyć je na właściwe miejsce, poprawnie wypełnić rewers, zachować się w Bibliotece	Grupy zadaniowe, pogadanka, pokaz.	Regulaminy Działu Udostępniania Zbiorów i Czytelni, rewersy, katalog alfabetyczny i rzeczowy, karty pracy i karty informacyjne do pracy w grupach	45 min
2.	Z encyklopedią i słownikiem za pan brat. Wydawnictwa informacji bezpośredniej.	Zapoznanie uczniów z podstawowym zestawem encyklopedii i słowników oraz innych dokumentów gromadzonych przez Bibliotekę Pedagogiczną	dobrać właściwe wydawnictwo informacyjne do poszukiwanej informacji, odnaleźć określone informacje w wydawnictwie o układzie hasłowo-alfabetycznym i rzeczowym, korzystać z indeksów zamieszczonych w encyklopediach	Burza mózgów, praca w grupach, pokaz.	Plansze, foliogramy, karty pracy, kapturki ułatwiające pracę w grupach, encyklopedie, słowniki, informatory książkowe, bibliografie.	90 min

3.	Kto jest przewodnikiem po bibliotece? Poznanie katalogu alfabetycznego.	Ukazanie praktycznej roli katalogu alfabetycznego w dotarciu do książek danego autora	zrozumieć informacje o książce na karcie katalogowej, wyszukać książkę w katalogu alfabetycznym i na półce	Pokaz, rozmowa kierowana, gwiazda asocjacyjna, ćwiczenia w zespołach.	Skrzynki z katalogiem alfabetycznym, karty katalogowe, polecenia do ćwiczeń wypisane na karteczkach, foliogramy, arkusze papieru, flamastry, karty informacyjne <i>(Prosimy o pomoc, Zadanie zakończone)</i>	90 min
4.	Proszę Pani interesuje mnie książka z... Budowa i rola katalogu rzeczowego.	Zapoznanie uczniów z funkcją i budową katalogu rzeczowego.	dotrzeć do potrzebnej książki poprzez katalog rzeczowy, odnaleźć w katalogu rzeczowym wybrane podręczniki do poszczególnych przedmiotów dla swojej klasy.	Rozmowa kierowana, grupy zadaniowe, pokaz.	Katalog rzeczowy, foliogramy, rewersy, karty z napisami do pracy w grupach.	90 min
5.	Do czego służą kartoteki? Rodzaje i funkcje kartotek prowadzonych w Bibliotece Pedagogicznej.	Zapoznanie z metodą poszukiwania informacji w czasopiśmie za pomocą kartoteki zagadnieniowej i osobowej.	sporządzić opis bibliograficzny artykułu z czasopisma, wyszukać w kartotekach wiadomości na określone tematy.	Praca w grupach, rozmowa, pokaz.	Kartoteka zagadnieniowa i osobowa, foliogramy, karty katalogowe, czasopisma.	90 min

6.	Kto szuka ten znajduje. Zestawienia bibliograficzne i bibliografie jako źródło informacji.	Zapoznanie uczniów z pojęciem i rodzajami bibliografii, zestawień bibliograficznych.	korzystać z bibliografii gromadzonych w Bibliotece Pedagogicznej, sporządzić bibliografię na określony temat.	Rozmowa kierowana, pokaz, burza mózgów, praca w grupach (praktyczna obsługa bazy komputerowej MAK)	Katalog rzeczowy, kartoteka zagadnieniowa i osobowa, Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia zawartości Czasopism, komputerowe bazy MAK, foliogramy, arkusze papieru, flamastry, karty informacyjne (<i>Prosimy o pomoc, Praca zakończona</i>), przykładowe zestawienia bibliograficzne.	90 min
----	--	--	---	--	---	--------

Opracowała
Anna Denkiewicz

Spis treści

Strona

II. Z bieżących prac

Doradców Metodycznych

1. Kształcenie zawodowe wg programów modułowych..... 1
2. Metoda przewodniego tekstu.....5
3. Scenariusz zajęć zintegrowanych8
4. Ciche czytanie w szkole10
5. Czytanie głośne a ciche.....17
6. Mini-gimnastyka w szkole.....20

III. Biblioteka Pedagogiczna

1. Działalność biblioteki23
2. Autorski plan zajęć edukacji czytelniczej27

